

Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg (AEIG)

Asesiad iaith Gymraeg wedi'i gwblhau gan:	Tîm Prosiect Adolygiad Dysgu Ymarfer NMC
Dyddiad cwblhau:	Ebrill 2026
Cam 1: Cynllunio	
Beth yw amcanion y polisi, a sut mae'r rhain yn berthnasol i'r iaith Gymraeg?	<p>Mae'r NMC yn cynnal adolygiad dysgu ymarfer sy'n canolbwyntio ar raglenni nyrsio a bydwreigiaeth cyn cofrestru. Fel rhan o'u haddysg, rhaid i fyfyrwyr nyrsio, cymdeithion nyrsio a bydwreigiaeth ymgymryd â lleoliadau dysgu ymarfer mewn gwahanol leoliadau ymarfer - mae hyn yn darparu cyfleoedd cefnogol iddynt ddysgu a chyflawni eu hyfedredd. Mae'r lleoliadau dysgu ymarfer hyn yn rhoi cyfleoedd i fyfyrwyr ddatblygu'r hyder a'r gallu i feddwl yn feirniadol, cymhwyso gwybodaeth a sgiliau sy'n seiliedig ar dystiolaeth, a darparu gofal sy'n seiliedig ar dystiolaeth o dan oruchwyliaeth. Yn ystod dysgu ymarfer, mae gan fyfyrwyr gysylltiad uniongyrchol â'r cyhoedd a phobl sy'n defnyddio gwasanaethau. Felly, mae ansawdd dysgu ymarfer yn ffactor allweddol wrth sicrhau ein rôl o ran diogelu'r cyhoedd trwy osod safonau a sicrhau ansawdd addysg, ac wrth flaenoriaethu diogelwch y cyhoedd a myfyrwyr.</p> <p>Defnyddir safonau'r rhaglen cyn cofrestru, gan gynnwys dysgu ymarfer, gan Sefydliadau Addysg Cymeradwy (AEIs) a Phartneriaid Dysgu Ymarfer (PLPs) ledled y DU. Gan fod adolygiad yr Adolygiad Dysgu Ymarfer yn effeithio ar bob gwlad yn y DU, bydd effaith ar Gymru a'r iaith Gymraeg.</p>

Pwysigrwydd AEIG

Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi polisi Cymraeg 2050 i sicrhau bod miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

[Mwy na geiriau yn unig: Cynllun Pum Mlynedd 2022-27](#) yw'r fframwaith strategol ar gyfer hyrwyddo'r iaith Gymraeg mewn iechyd, gwasanaethau cymdeithasol a gofal cymdeithasol.

Mae hyn yn cynnwys ystod o gamau gweithredu ar draws thema Diwylliant ac Arweinyddiaeth gyffredinol a thair thema arall:

- Cynllunio a pholisïau iaith Gymraeg gan gynnwys data;
- Cefnogi a datblygu sgiliau iaith Gymraeg y gweithlu presennol a'r gweithlu yn y dyfodol; a
- Rhannu arferion gorau a dull galluogi.

Fe wnaeth [Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol](#) (Hydref 2020) Llywodraeth Cymru nodi strategaeth gweithlu hyd at 2030. Un o'r pedwar uchelgais yn y ddogfen hon yw 'y bydd gennym weithlu sy'n adlewyrchu amrywiaeth y boblogaeth, yr iaith Gymraeg a hunaniaeth ddiwylliannol' (t11).

'Ein nod fydd deall, rhagweld a chynllunio i ddiwallu anghenion iaith Gymraeg myfyrwyr iechyd a gofal cymdeithasol, ein gweithlu ac yn y pen draw cleifion a phobl sy'n derbyn gofal a chymorth ledled Cymru wrth i ni symud ymlaen.' (p13).

Mae [Cynllun Gweithredu Gweithlu Cenedlaethol Llywodraeth Cymru: Mynd i'r Afael â Heriau Gweithlu GIG Cymru](#) (Ionawr 2023) yn nodi bod 'cyfle enfawr i sefydliadau'r GIG ddod yn esiampl o ran darparu gwasanaethau rhagweithiol yn y Gymraeg' (t29). Mae hyn yn cynnwys cynlluniau i gasglu data ar sgiliau iaith staff iechyd a gofal cymdeithasol; cyflawni gweithredoedd [Mwy na geiriau yn unig](#); gweithio gydag Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC) i nodi bylchau sgiliau yn y gweithlu i wella hyder wrth siarad Cymraeg; a chynhyrchu cwrs ymwybyddiaeth o'r iaith Gymraeg a fydd yn egluro pa mor bwysig yw'r Gymraeg wrth ddarparu gwasanaethau a gweithio i sicrhau cwblhau gorfodol.

Beth yw'r effeithiau/effeithiau (cadarnhaol a/neu andwyol) ar yr iaith Gymraeg rydych chi wedi'u nodi yn y cam cynllunio cychwynnol?

Yn dilyn gwaith darganfod a llinellau ymholi allweddol, rydym bellach yn cynnal ymgynghoriad cyhoeddus sy'n canolbwyntio ar gryfhau nifer o safonau sy'n canolbwyntio ar ddysgu ymarfer.

Mae hyn yn cynnwys dadansoddi newidiadau arfaethedig i safonau addysg sy'n canolbwyntio ar ddysgu ymarfer (e.e. gostyngiad posibl yn oriau dysgu ymarfer nyrsio cyn cofrestru ac estyniad i'r rhaglen fydwreigiaeth), ystyried modelau cyflwyno presennol ar gyfer dysgu ymarfer ar draws y pedair gwlad ac unrhyw effaith bosibl ar ddarpariaeth dysgu ymarfer cyfrwng Cymraeg.

Cynnal ac ehangu cyfleoedd i fyfyrwyr ymgymryd â dysgu ymarfer trwy gyfrwng y Gymraeg, gyda chefnogaeth darpariaeth amserol o ddeunyddiau Cymraeg fel dogfennau ymgynghori, arolygon ac allbynnau cysylltiedig. Yn ogystal, mae camau gweithredu i amddiffyn a chryfhau capasiti lleoliadau cyfrwng Cymraeg wedi'u hamlygu fel ffactorau hanfodol i gynnal cyfleoedd ystyrlon i ddysgwyr astudio ac ymarfer yn y Gymraeg.

Mae parhau i ganolbwyntio'n glir ac yn weladwy ar y Gymraeg o fewn addysg a rheoleiddio proffesiynol yn gwella ei statws ac yn normaleiddio ei defnydd. Dros amser, gall gwell sylw i effeithiau'r iaith Gymraeg ar lefel polisi gyfrannu at adeiladu gweithlu mwy hyderus sy'n siarad Cymraeg, gan gefnogi mwy o ddefnydd o'r Gymraeg ar draws lleoliadau ymarfer.

Os bydd newidiadau i'r safonau addysg sy'n canolbwyntio ar ymarfer yn lleihau mynediad at ddysgu ymarfer cyfrwng Cymraeg, gallai hyn arwain at lai o gyfleoedd i fyfyrwyr ddysgu ac ymarfer yn y Gymraeg. Dros amser, gallai hyn arwain at weithlu sy'n llai hyderus yn defnyddio'r Gymraeg, a allai effeithio'n negyddol ar ddarparu gwasanaethau a phrofiad cleifion yng Nghymru.

Cam 2: Casglu Data a Thystiolaeth

Pa dystiolaeth e.e. data, ymchwil, canlyniadau ymgysylltu ac ymgynghori ydych chi wedi'i defnyddio i ystyried sut y gallai'r polisi hwn effeithio ar:

- **cyfleoedd i unigolion/cymunedau ddefnyddio'r iaith Gymraeg**
- **peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.**

Cysylltwch ag unrhyw ddogfennau perthnasol.

Disgrifiwch gyda phwy y gwnaethoch chi ymgysylltu a'r canlyniadau.

Bydd y ddogfen naratif ymgynghori, yr arolwg a'r ddogfen hawdd ei darllen ar gael yn y Gymraeg. Yn ogystal, bydd y grwpiau ffocws a gynhelir gan y cwmni ymchwil annibynnol a'r wybodaeth ategol hefyd ar gael yn y Gymraeg.

Mae'r asesiad hwn yn tynnu ar ganllawiau statudol a pholisi, gan gynnwys Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a chanllawiau gan Gomisiynydd y Gymraeg, ochr yn ochr â thystiolaeth fewnol o'r rhaglen sy'n ymwneud ag Adolygiad Dysgu Ymarfer (RPL). Mae hyn yn cynnwys dadansoddiad o newidiadau arfaethedig i safonau addysg sy'n canolbwyntio ar ddysgu ymarfer (e.e. gostyngiad posibl mewn oriau dysgu ymarfer nyrsio cyn cofrestru ac estyniad i'r rhaglen fydweigiaeth), ystyriaeth o fodlau cyflwyno presennol ar gyfer dysgu ymarfer ar draws y pedair gwlad ac unrhyw effaith bosibl ar ddarpariaeth dysgu ymarfer cyfrwng Gymraeg.

Mae tystiolaeth hefyd wedi'i llywio gan wybodaeth sefydliadol bresennol, ymgysylltiad blaenorol â rhanddeiliaid ar draws lleoliadau addysg ac ymarfer, ac ymgysylltiad wedi'i dargedu wedi'i gynllunio â rhanddeiliaid Cymru (gan gynnwys arweinwyr polisi, darparwyr addysg ac arweinwyr systemau) fel rhan o'r broses ymgynghori.

Cesglir rhagor o dystiolaeth drwy'r ymgynghoriad cyhoeddus ac ymgysylltiad ansoddol wedi'i dargedu, gan gynnwys grwpiau ffocws, i archwilio effeithiau'r iaith Gymraeg yn fanylach. Bydd hyn yn cynnwys deall mynediad at ddeunyddiau Cymraeg, cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg mewn dysgu ymarfer, ac unrhyw anghydraddoldebau a nodwyd drwy'r dystiolaeth. Defnyddir mewnwelediadau o'r ymgysylltiad hwn i lywio dadansoddiad ac argymhellion, gan gynnwys goblygiadau i siaradwyr Cymraeg.

Mae'r asesiad hwn wedi'i lywio gan, a bydd yn parhau i gael ei gryfhau drwy, ymgysylltu â rhanddeiliaid wedi'i dargedu, gan gynnwys ymgysylltu wedi'i gynllunio â rhanddeiliaid allweddol yng Nghymru a thimau mewnol ar draws cyfathrebu, polisi ac EDI.

<p>Pa ymchwil, data neu ymgynghoriad ychwanegol sydd ei angen i lenwi unrhyw fylchau yn y ddealltwriaeth o effeithiau'r polisi?</p>	<p>Mae'r ymgynghoriad adolygu dysgu ymarfer yn cael ei arwain gan gwmni ymchwil annibynnol. Bydd cyfranogwyr yn gallu gofyn am wybodaeth a chymryd rhan drwy gyfrwng y Gymraeg. Ar ôl cwblhau'r ymgynghoriad bydd unrhyw argymhellion i'r Cyngor yn cynnwys goblygiadau i siaradwyr Cymraeg.</p>
--	--

Cam 3. Asesiad Effaith (IA)

<p>Effeithiau/dylanwadau cadarnhaol ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r iaith Gymraeg • peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. <p>Fel man cychwyn, ceisiwch nodi o leiaf tair effaith gadarnhaol.</p>	<p>Effaith uniongyrchol</p>	<p>Cyfle i gyfrannu at yr adolygiad dysgu ymarfer, gan gynnwys yr ymgynghoriad, drwy'r iaith Gymraeg.</p> <p>Cyfle parhaus i ymgymryd â dysgu ymarfer drwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>Yr ymrwymiad i ddarparu deunyddiau iaith Gymraeg (gan gynnwys y ddogfen ymgynghori, yr arolwg a'r allbynnau ategol) ar gael ar adeg y lansio, gan gefnogi mynediad a chyfranogiad teg i siaradwyr Cymraeg.</p> <p>Mae darparu cyfleoedd ymgysylltu iaith Gymraeg (e.e. sesiynau wedi'u targedu a thrafodaethau rhanddeiliaid) yn cefnogi siaradwyr Cymraeg i gymryd rhan yn y broses ymgynghori yn eu dewis iaith.</p>
	<p>Effaith anuniongyrchol</p>	<p>Mae ymgysylltiad cryfach a mwy strwythuredig â rhanddeiliaid Cymru (gan gynnwys Llywodraeth Cymru, darparwyr addysg ac arweinwyr systemau) yn cefnogi penderfyniadau polisi mwy gwybodus sy'n adlewyrchu anghenion y Gymraeg.</p> <p>Mae ffocws clir ar ystyriaethau'r iaith Gymraeg drwy gydol y broses bolisi ac ymgynghori yn helpu i hyrwyddo statws ac amlygrwydd y Gymraeg o fewn addysg a rheoleiddio proffesiynol.</p> <p>Gall ystyriaeth well o effeithiau'r iaith Gymraeg ar lefel polisi</p>

		<p>gyfrannu at weithlu mwy hyderus sy'n siarad Cymraeg yn y tymor hwy, gan gefnogi defnyddio'r Gymraeg mewn lleoliadau ymarfer.</p>
<p>Effeithiau/dylanwadau ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r iaith Gymraeg peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. <p>Fel man cychwyn, ceisiwch nodi o leiaf tair effaith gadarnhaol.</p>	<p>Effaith uniongyrchol</p> <p>Gallai newidiadau arfaethedig i ddysgu ymarfer (gan gynnwys gostyngiad posibl mewn oriau dysgu ymarfer nyrsio) leihau cyfleoedd ar gyfer lleoliadau cyfrwng Cymraeg, sydd eisoes yn gyfyngedig, a thrwy hynny gyfyngu ar gyfleoedd i fyfyrwyr ddysgu ac ymarfer yn y Gymraeg.</p> <p>Os nad yw deunyddiau ymgynghori (gan gynnwys dogfennau, arolygon a fformatau hygyrch fel Hawdd ei Ddarllen) ar gael yn y Gymraeg ar adeg y lansio, neu os nad ydynt o'r un ansawdd, mae risg y bydd siaradwyr Cymraeg yn cael eu heithrio neu eu digalonni rhag cymryd rhan yn yr ymgynghoriad, gan arwain at fynediad anghyfartal.</p>	<p>Dros amser, gallai llai o gyfleoedd i ymgymryd â dysgu ymarfer yn y Gymraeg arwain at weithlu sy'n llai hyderus wrth ddefnyddio'r Gymraeg yn ymarferol, gyda goblygiadau posibl ar gyfer darparu gwasanaethau a phrofiad cleifion yng Nghymru.</p> <p>Gallai argaeledd cyfyngedig adnoddau ac amgylcheddau dysgu'r iaith Gymraeg gyfrannu at lai o ddefnydd o'r Gymraeg mewn addysg broffesiynol, gan effeithio ar gynaliadwyedd ac amlygrwydd yr iaith yn y tymor hwy o fewn y sector.</p> <p>Gallai ymgysylltiad cynnar annigonol â rhanddeiliaid Cymreig</p>
	<p>Effaith anuniongyrchol</p>	

		<p>(gan gynnwys Llywodraeth Cymru, darparwyr addysg ac arweinwyr systemau) arwain at beidio ag adlewyrchu anghenion penodol i'r Gymraeg yn llawn wrth ddatblygu polisiau, gan arwain at effeithiau andwyol anfwriadol.</p> <p>Gallai canfyddiad nad yw datblygu polisiau yn cynnwys ystyriaethau'r iaith Gymraeg yn llawn arwain at risg i enw da a llai o hyder ymhlith rhanddeiliaid, yn enwedig yng Nghymru.</p>
<p>Effeithiau/dylanwadau niwtral ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r iaith Gymraeg • peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.. 	<p>Effaith uniongyrchol</p>	<p>Ni ddisgwylir i'r newidiadau arfaethedig i strwythurau dysgu ymarfer (gan gynnwys oriau a defnyddio efelychu) gael effaith wahaniaethol ar yr iaith Gymraeg lle cânt eu cyflwyno gyda deunyddiau, canllawiau ac ymgysylltu yn y Gymraeg a'r Saesneg i safon gyfatebol.</p> <p>Lle darperir deunyddiau ac allbynnau ymgynghori yn y Gymraeg a'r Saesneg, ni fydd y cynigion yn trin yr iaith Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, gan arwain at ddim effaith uniongyrchol andwyol na chadarnhaol.</p>
	<p>Effaith anuniongyrchol</p>	<p>Nid yw bwriad polisi cyffredinol a strwythur cynigion yr adolygiad dysgu ymarfer yn benodol i iaith ac felly ni ddisgwylir iddynt ddylanwadu'n uniongyrchol ar gyfleoedd i ddefnyddio'r iaith Gymraeg lle mae mesurau lliniaru priodol ar waith.</p> <p>Lle cefnogir gweithredu ar draws lleoliadau addysg ac ymarfer yn Saesneg a Chymraeg, mae'n annhebygol y bydd y cynigion yn creu rhwystrau ychwanegol neu gwelliannau i'r defnydd o'r Gymraeg y tu hwnt i'r trefniadau presennol.</p>

Cyfleoedd i hyrwyddo'r iaith Gymraeg e.e. statws, defnyddio gwasanaethau Gymraeg, defnyddio'r Gymraeg ym mywyd beunyddiol, cynyddu'r Gymraeg yn y gwaith:

Cyfle i gyfrannu at yr Adolygiad Dysgu Ymarfer gan gynnwys yr ymgynghoriad drwy'r iaith Gymraeg.

Mae'r ymgynghoriad yn rhoi cyfle clir i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg drwy sicrhau bod yr holl ddeunyddiau ymgynghori, arolygon ac allbynnau ar gael ar yr un pryd yn y Gymraeg a'r Saesneg, gan gefnogi mwy o ddefnydd o'r Gymraeg mewn prosesau ymgysylltu a gwneud penderfyniadau.

Mae cyflwyno sesiynau ymgysylltu yn y Gymraeg a thrafodaethau rhanddeiliaid wedi'u targedu yn cynnig cyfleoedd i unigolion a sefydliadau gymryd rhan yn y Gymraeg, gan helpu i normaleiddio ac annog y defnydd o'r Gymraeg o fewn cyd-destunau proffesiynol a rheoleiddiol.

Mae ymgysylltu cryfach a chynharach â rhanddeiliaid Cymru, gan gynnwys darparwyr addysg ac arweinwyr systemau, yn rhoi cyfle i ymgorffori ystyriaethau'r iaith Gymraeg yn llawnach o fewn safonau addysg sy'n canolbwyntio ar ddysgu ymarfer a newidiadau i safonau a gweithrediad addysg.

Gallai'r cynigion greu cyfle i gryfhau'r ddarpariaeth cyfrwng Gymraeg o fewn dysgu ymarfer, gan gynnwys ystyried capasiti lleoliadau a'r potensial i ddatblygu adnoddau efelychu'r iaith Gymraeg, gan gefnogi mwy o ddefnydd o'r Gymraeg mewn amgylcheddau addysg a hyfforddiant.

Mae ffocws clir a chyson ar ystyriaethau'r iaith Gymraeg drwy gydol yr adolygiad dysgu ymarfer yn cefnogi hyrwyddo statws ac amlygrwydd y Gymraeg o fewn addysg ac ymarfer nyrsio a bydwreigiaeth.

Tystiolaeth/data a ddefnyddir, gan gynnwys proffil demograffig wrth ystyried yr effeithiau/dylanwadau:

Mae'r asesiad hwn yn tynnu ar ganllawiau statudol a gofynion polisi, gan gynnwys Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Safonau'r Iaith Gymraeg, ochr yn ochr â thystiolaeth fewnol o raglenni o'r Adolygiad o Ddysgu Ymarferol (RPL).

Mae'r dystiolaeth a ystyriwyd yn cynnwys dadansoddiad o feysydd ymgynghori arfaethedig i gryfhau safonau addysg sy'n canolbwyntio ar ddysgu ymarfer a sut y gall y rhain ryngweithio â modelau addysg a dysgu ymarfer cyfredol ar draws y pedair gwlad. Mae hyn yn cynnwys cydnabod bod darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn fwy cyfyngedig o ran argaeledd o'i gymharu â darpariaeth cyfrwng Saesneg, yn enwedig o fewn amgylcheddau dysgu ymarfer.

Rhodddwyd ystyriaeth hefyd i nodweddion hysbys poblogaeth Cymru, gan gynnwys cyfran y siaradwyr Cymraeg a phwysigrwydd cefnogi cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg o fewn addysg, hyfforddiant a lleoliadau darparu gwasanaethau. Mae'r asesiad yn adlewyrchu'r angen i sicrhau mynediad cyfartal i siaradwyr Cymraeg a chyd-fynd â'r egwyddor o beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae'r asesiad wedi'i lywio ymhellach gan wybodaeth sefydliadol bresennol, ymgysylltiad blaenorol â rhanddeiliaid ar draws lleoliadau addysg ac ymarfer, ac ymgysylltiad wedi'i dargedu wedi'i gynllunio â rhanddeiliaid Cymru (gan gynnwys Llywodraeth Cymru, darparwyr addysg ac arweinwyr systemau) fel rhan o'r broses ymgynghori.

Bydd tystiolaeth ychwanegol yn cael ei chasglu drwy'r ymgynghoriad cyhoeddus, gan gynnwys adborth ar fynediad at ddeunyddiau Cymraeg, cyfleoedd i ymgymryd â dysgu ymarfer yn y Gymraeg, a'r graddau y mae cynigion yn cefnogi neu'n rhwystro'r defnydd o'r Gymraeg mewn addysg ac ymarfer.

Beth yw'r effaith debygol gyffredinol a ragwelir ar yr iaith Gymraeg os caiff y penderfyniad polisi hwn ei symud ymlaen yn seiliedig ar yr asesiad effaith?	Cadarnhaol	
	Niweidiol	
	Niwtral	Gallai'r cynigion gael effaith gymysg ar gyfleoedd i ymgymryd â dysgu ymarfer yn y Gymraeg. Er enghraifft, gallai newidiadau i oriau dysgu ymarfer leihau cyfleoedd mewn rhai lleoliadau; fodd bynnag, gallai gostyngiad yn yr oriau cyffredinol hefyd gynyddu capasiti lleoliadau, a allai gefnogi mwy o leoliadau cyfrwng Cymraeg.
	Anhysbys	
Penderfyniad yn Dilyn IA	1. Dim newid mawr	
	2. Addasu'r polisi i wella effeithiau	
	3. Parhau â'r polisi gyda mesurau lliniaru	Yr opsiwn a ddewiswyd. Gall yr adolygiad dysgu ymarfer ac unrhyw newidiadau i safonau addysg sy'n canolbwyntio ar ddysgu ymarfer yn dilyn yr ymgynghoriad fynd rhagddynt gyda mesurau lliniaru wedi'u targedu ar waith i leihau effeithiau andwyol a gwella canlyniadau cadarnhaol i'r iaith Gymraeg. Mae'r rhain yn cynnwys amddiffyn cyfleoedd dysgu ymarfer cyfrwng Cymraeg ac ymgysylltu wedi'i dargedu â rhanddeiliaid Cymru.
	4. Stopio a dileu'r polisi	

Os atebwyd 2, 3, neu 4 uchod, yna atebwch y canlynol: Sut fyddwch chi'n mynd i'r afael â'r effeithiau hyn er mwyn gwella'r canlyniadau i'r iaith Gymraeg? Manylion mesurau lliniaru/pwyntiau gweithredu/opsiynau amgen i leihau effeithiau andwyol a chynyddu canlyniadau cadarnhaol:

- 1** Bydd cyfuniad o addasiadau polisi wedi'u targedu a mesurau lliniaru sy'n canolbwyntio ar weithredu yn cael eu cymhwyso i leihau effeithiau andwyol a gwella canlyniadau cadarnhaol i'r iaith Gymraeg:
- 2 Dull dylunio:**
  - 2.1 Bydd yr holl ddeunyddiau ymgynghori (gan gynnwys dogfennau, arolygon a fformatau hygyrch fel Hawdd i'w Ddarllen) yn cael eu datblygu a'u cyhoeddi yn y Gymraeg a'r Saesneg, gan sicrhau ansawdd, hygyrchedd ac amseriad cyfartal.
- 3 Ymgysylltu ac ymgynghori ynghylch y Gymraeg:**
  - 3.1 Bydd sesiynau ymgysylltu wedi'u targedu ar gyfer y Gymraeg yn cael eu cynnal, gyda chyfleoedd i randdeiliaid gyfrannu drwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd adborth gan randdeiliaid Cymru yn cael ei ddefnyddio'n weithredol i lywio mireinio a gweithredu polisiau.
- 4 Cryfhau darpariaeth cyfrwng Gymraeg (polisi a chyflenwi):**
  - 4.1 Rhoddir ystyriaeth i sut y gall canlyniad yr ymgynghoriad adolygu dysgu ymarfer a'i weithrediad amddiffyn a, lle bo modd, cryfhau cyfleoedd dysgu ymarfer cyfrwng Gymraeg, gan gynnwys gweithio gydag AEIs a PLPs Gymraeg i ddeall a chefnogi capasiti.
- 5 Adnoddau dysgu ac addysgu'r iaith Gymraeg:**
  - 5.1 Bydd unrhyw newidiadau i Safonau gan y Cyngor ar gael yn y Gymraeg, gyda gofynion cyfieithu a hygyrchedd wedi'u cynnwys yn amserlenni'r prosiect o'r cychwyn cyntaf.
- 6 Ymgysylltu wedi'i dargedu â rhanddeiliaid:**
  - 6.1 Bydd ymgysylltu â Llywodraeth Cymru, Prif Swyddog Nyrsio (Cymru), Addysg a Gwella lechyd Cymru, darparwyr addysg a phartneriaid dysgu ymarfer yn llywio safbwyntiau polisi terfynol a chynllunio gweithredu, gan sicrhau bod ystyriaethau'r iaith Gymraeg wedi'u hymgorffori.
- 7 Monitro, gwerthuso a mireinio parhaus:**
  - 7.1 Bydd effeithiau'n cael eu monitro drwy gydol y cyfnodau ymgynghori a gweithredu, gan gynnwys dadansoddi ymatebion ac adborth yn y Gymraeg. Defnyddir canfyddiadau i fireinio argymhellion ac ymdrin ag unrhyw faterion sy'n dod i'r amlwg.

Os ydych chi'n ymgysylltu neu'n ymgynghori, beth yw eich cynlluniau? Pa gwestiynau hoffech chi eu gofyn i randdeiliaid ynglŷn ag Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg a materion sy'n ymwneud â'r iaith Gymraeg?

Cynlluniau ymgysylltu ac ymgynghori:

Bydd ymgysylltu wedi'i dargedu yn cael ei gynnal fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus i sicrhau bod ystyriaethau'r iaith Gymraeg yn cael eu deall a'u hadlewyrchu'n llawn. Bydd hyn yn cynnwys:

- Darparu'r holl ddeunyddiau ymgynghori yn ddwyieithog (Cymraeg a Saesneg) ar adeg y lansio
- Cyflwyno sesiynau ymgysylltu wedi'u targedu yn y Gymraeg, ochr yn ochr â gweithgaredd ymgysylltu ehangach ledled y DU
- Ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol gan gynnwys Addysg a Gwella Iechyd Cymru, darparwyr addysg a phartneriaid dysgu ymarfer
- Cynnig cyfle i randdeiliaid ymateb yn y Gymraeg neu'r Saesneg, gyda phwysau cyfartal yn cael eu rhoi i bob ymateb
- Monitro cyfranogiad gan randdeiliaid Cymru i sicrhau cynrychiolaeth a chynhwysiant priodol

Cwestiynau allweddol i randdeiliaid

Gwahoddir rhanddeiliaid i roi barn ar effaith bosibl y cynigion ar yr iaith Gymraeg, gan gynnwys:

1. Cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg:

- a. I ba raddau mae'r cynigion yn cefnogi neu'n cyfyngu ar gyfleoedd i fyfyrwyr ddysgu ac ymarfer yn y Gymraeg?
- b. A oes agweddau penodol ar ddysgu ymarfer (e.e. lleoliadau, efelychu) lle gallai defnydd o'r iaith Gymraeg gael ei effeithio?

2. Darpariaeth cyfrwng Cymraeg:

- a. Pa effaith allai'r cynigion ei chael ar argaeledd lleoliadau dysgu ymarfer neu amgylcheddau dysgu cyfrwng Cymraeg?
- b. Sut y gellid diogelu neu gryfhau darpariaeth cyfrwng Cymraeg?

3. Mynediad dwyieithog a thegwch:

- a. A ydych chi'n ystyried nad yw'r cynigion a'r deunyddiau ymgynghori yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?
- b. A oes unrhyw rwystrau i gael mynediad at ddeunyddiau neu gymryd rhan yn y Gymraeg?

4. Ystyriaethau gweithredu:

- a. Pa gamau y gellid eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol ar yr iaith Gymraeg?
- b. A oes cyfleoedd i gynyddu defnydd neu welededd y Gymraeg o fewn addysg a dysgu ymarfer?

5. Effeithiau ehangach:

- a. Pa effaith allai'r cynigion ei chael ar allu gweithlu'r dyfodol i ddefnyddio'r Gymraeg yn ymarferol?
- b. A oes unrhyw ystyriaethau ychwanegol ynghylch y Gymraeg y dylem eu hystyried?

Cam 4: Ar ôl y cyfnod ymgynghori a pharatoi ar gyfer cyhoeddi, monitro a gwerthuso

Yn dilyn yr ymgynghoriad, pa newidiadau ydych chi wedi'u gwneud i fynd i'r afael ag unrhyw faterion yn ymwneud â'r iaith Gymraeg a godwyd?

Yn dilyn yr ymgynghoriad, bydd adborth sy'n ymwneud â'r iaith Gymraeg yn cael ei adolygu a'i ddefnyddio i lywio argymhellion polisi terfynol a chynllunio gweithredu. Lle nodir problemau gyda'r iaith Gymraeg, gwneir newidiadau i sicrhau:

- Bydd deunyddiau ac allbynnau dwyieithog ar gael i safon gyfwerth ac ar yr un pryd â'r Saesneg
- Bydd unrhyw fylchau a nodwyd yn y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, gan gynnwys cyfleoedd dysgu ymarfer, yn cael eu datrys lle bo'n bosibl mewn cydweithrediad â darparwyr addysg.
- Bydd ymgysylltiad neu eglurhad ychwanegol ynghylch y Gymraeg yn cael ei wneud lle mae adborth yn dangos bod angen hyn.
- Bydd cynigion polisi a dogfennaeth ategol yn cael eu mireinio i sicrhau nad ydynt yn anfanteisio siaradwyr Cymraeg ac yn cyd-fynd â Safonau'r Iaith Gymraeg

Bydd crynodeb o adborth ar yr iaith Gymraeg a'r camau gweithredu sy'n deillio o hynny yn cael eu hadlewyrchu mewn allbynnau ymgynghori a phapurau sy'n gwneud penderfyniadau.

Nid yw'r rhestr arfaethedig hon yn gynhwysfawr a bydd yn dibynnu ar yr adborth a dderbynnir drwy ymgynghori ac ymgysylltu.

<p>Sut fyddwch chi'n monitro'r effeithiau parhaus yn ystod gweithredu'r penderfyniad polisi?</p>	<p>Bydd monitro parhaus yn cael ei wneud i asesu effaith y polisi ar yr iaith Gymraeg, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu ymatebion i'r ymgynghoriad, gan gynnwys y rhai a gyflwynwyd yn y Gymraeg, i nodi themâu a materion allweddol • Monitro argaeledd ac ansawdd deunyddiau Cymraeg a sicrhau cydymffurfiaeth barhaus â gofynion dwyieithog • Ymgysylltu â rhanddeiliaid Cymru (gan gynnwys darparwyr addysg ac arweinwyr systemau) i gasglu adborth yn ystod y broses weithredu • Nodi unrhyw faterion sy'n dod i'r amlwg sy'n ymwneud â mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, gan gynnwys dysgu ymarfer • Defnyddio strwythurau llywodraethu ac adrodd presennol i olrhain ystyriaethau'r iaith Gymraeg ac uwchgyfeirio materion lle bo angen
<p>Unrhyw sylwadau eraill – canlyniadau parhaus gwerthusiadau, effeithiau sy'n dod i'r amlwg, ac ati:</p>	<p>Bydd effaith y polisi ar yr iaith Gymraeg yn parhau i gael ei hadolygu fel rhan o weithgarwch gwerthuso ehangach. Bydd hyn yn cynnwys nodi unrhyw effeithiau sy'n dod i'r amlwg ar addysg cyfrwng Cymraeg, gallu'r gweithlu a darparu gwasanaethau, a chymryd camau priodol lle bo angen.</p> <p>Disgwylir i hon fod yn broses ailadroddus, gyda gwersi o'r gweithrediad ac adborth gan randdeiliaid yn llywio datblygu a mireinio polisiâu yn y dyfodol.</p>

Dyddiad adolygu arfaethedig:

Bydd y pwyntiau a nodwyd yn yr AEIG hwn yn cael eu hadolygu drwy gydol yr ymgynghoriad, ar ei ddiwedd, ac ar ddiwedd y prosiect Adolygiad o Ddysgu Ymarfer. Bydd unrhyw gamau gweithredu pellach sy'n codi yn cael eu dyrannu i berchnogion priodol a'u hymgorffori mewn prosesau busnes fel arfer (BAU) i sicrhau goruchwyliaeth a chyflawniad parhaus.